מנורת המאור — בשבח השמח בחלקו

בענין לשמוח בחלקו

ישבע צדיק חכמה מוסר טוב מלחם טוב מבשר ספקו יתן אל חי נותן מרום לחם אל כל בשר רחמי צורו הם שברו כי שקר בטחון נדיב ושר אוכל צדיק שובע נפשו כי שכלו על יצרו הושר לא ירעיב אל נפש צדיק גם בטן רשע כל תחסר.

צדיק אוכל לשובע נפשו ובטן רשעים תחסר. גרסי' בפסיקתא צדיק אוכל לשובע נפשו, זה אליעזר עבד אברהם, שאמר לרבקה הגמיאיני נא מעט מים [מכדך], גמיאה אחת, ובטן רשעים תחסר, זה עשו הרשע, שאמ' [ליעקב] הלעיטני נא [וגו']. ד"א צדיק אוכל לשובע נפשו, זו רות המואביה, דכתי' בה ותאכל ותשבע ותותר. דכתי' ויצבט לה קלי, מעט בראשי אצבעותיו. [א"ר יצחק, אנן שמעינן מינה תרתי], או שרתה ברכה בידיו של אותו צדיק או במעיה של אותה צדקת. ובטן רשעים תחסר, אלו אומות העולם. א"ר מאיר, שאלני דוסתאי מן כוכבא, מהו ובטן רשעים תחסר. אמרתי לו, גוי אחד היה בארצנו, ועשה סעודה לכל זקני העיר, וזמנני עמהם.

והביאו לפניו מכל מה שנברא משׁשׁת ימי בראשית, ולא היה [שולחנו] חסר אלא אגוזי פרך בלבד. מה עשה, נטל את הטבלא מלפנינו, שהיתה יפה בששה ככרי זהב, ושיברה. אמרתי לו, מפני מה עשית כך. אמר לי, אתם אומרים שהעולם הזה שלנו והעולם הבא שלכם, ואם אין אנו אוכלים בעולם הזה, מה נעשה. קריתי עליו ובטן רשעים תחסר. ד"א צדיק אוכל לשובע נפשו, זה חזקיהו מלך יהודה. אמרו עליו, ששתי אגודות של ירק וליטרא של בשר היו מעלין על שולחנו בכל יום, והיו ישראל מליזין עליו ואו', זה מלך ורצין בן רמליהו מלך. ובטן רשעים תחסר, זה מישע מלך מואב, דכתי' ומישע מלך מואב היה נוקד והשיב למלך ישראל מאה אלף כרים ומאה אלף אילים צמר. ד"א צדיק אוכל לשובע נפשו, אלו מלכי בית דוד, ובטן רשעים תחסר, אלו מלכי מזרח ומערב. ר' יודא ור' הונא. ר' יודה אומר, מאה צאן היה עולה לכל אחד ביום, ור' הונא אומר, אלף צאן היה עולה לכל אחד בכל יום.

מעשה בשני תינוקות, שהיו משכונה אחת, והיה אחד בן עני והאחד בן עשיר. והיו הולכים לבית הסופר. בכל יום היה הולך בן העשיר ועמו חתיכות בשר וביצים לאכל, וכל מה שהיה מתאוה, ממה שהיה אביו מותיר משולחנו. ובן העני היה הולך לבית הסופר, והיה מוליך עמו שני חירובין. והיה רואה לבן העשיר ממה שהיה אוכל, והיתה נפשו מתעגנת עליו. והיה אביו רואה פניו משונות. הלך ולקח לו ליטרא אחת של בשר ובשלה. וכיון שבה הנער מבית הסופר, אמ' לו אביו, בוא ואכול ממה שאתה מתאוה. עד שהוא הולך לתת לפניו, נכנס הכלב, והושיט ראשו לתוך הקדרה. בקש להוציא ראשו ולא יכול. ויצא הכלב וברח וראשו בתוך הקדרה. אמ' לו אביו, בני, עמוד ונצא ונראה להיכן ברח הכלב, הואיל ולא נעשית תאותך, נציל הקדרה. עמד הוא ובנו ורצו אחר הכלב.

וכיון שיצאו מתוך הבית, נפל הבית. אמר לבנו, בני, נודה ונשבח להב"ה, ונשמח בחלקנו, שלא יצאנו להציל את הקדרה אלא למלט את נפשותינו.